
POSUDEK RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jakub Černý:

Geopolitika regionu Kaspického moře v kontextu právního režimu využívání jeho zdrojů

Autor se ve své práci věnuje mimořádně aktuálnímu tématu – ‚velké hře‘ o ropu a zemní plyn v oblasti Kaspického moře, resp. v postsovětském kavkazském a středoasijském prostoru. Jeho pohled velmi zajímavě kombinuje právní aspekty přístupu ke kaspickým energetickým zdrojům se zkoumáním celého problému z hlediska geopolitiky.

Práce je přehledně strukturována s ohledem na výše popsané dvě roviny analýzy: Kapitoly 3 - 6 se postupně zabývají obecnými souvislostmi ‚velké hry‘ o kaspické suroviny, postoji států na pobřeží Kaspického moře, vlivem vnějších aktérů a těch států v regionu, které mají širší geopolitické ambice, a nakonec problematikou přepravních tras, jejichž prostřednictvím je region jako geopolitická jednotka napojen na okolní svět. Sedmá kapitola doplňuje tuto geopolitickou analýzu podrobným rozbohem právního statusu Kaspického moře, které je navzdory etablovanému názvu unikátní v tom, že připouští i interpretaci, jež je klasifikuje nikoliv jako mořský prostor, ale jako jezero. Prolnutí obou hlavních součástí analýzy nabízí kapitola osmá, která upozorňuje na politické souvislosti právních argumentů používaných relevantními hráči v regionu a nastiňuje parametry možné multilaterální dohody o konečném statusu Kaspického moře.

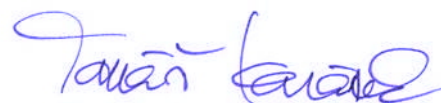
Jakub Černý ve svém textu unikátně kombinuje několik témat: otázku energetické politiky (zejména na úrovni producentů a přepravních tras), geopolitické a geostrategické úvahy a zmíněnou právní analýzu. Jako celek působí tato na první pohled překvapivá kombinace až nečekaně ústrojně a soudržně a pomáhá čtenáři vytvořit si komplexní představu o geopolitické situaci v jednom z klíčových regionů současné energetické politiky. Autor tento komplexní obraz podtrhuje suverénní orientací ve zkoumané problematice, jasným vhladem do konkrétních aspektů jednotlivých rovin analýzy a bystrým analytickým úsudkem. Práci pomáhá i živý jazyk a povětšinou kvalitní stylistické zpracování textu.

Dobrý dojem z textu však kazí dva podstatné nedostatky. Za prvé, práce nemá jasně formulovanou otázku a hypotézu a její teoretické zázemí a metodologie jsou jen letmo načrtnuty. Zejména výzkumná otázka práci zřetelně chybí: autor sice umně propojuje obě výše zmíněné složky své analýzy, ale jeho závěry (viz s. 120) jsou až příliš vágní. Za hlavní důvod lze pokládat právě absenci jasného výzkumného rámce, který by mimo jiné nastínil hlavní příčinné souvislosti. Přitom např. v názvu kapitoly 5.2 (*Politika USA – příčina regionální dynamiky*) se objevuje jedna z možných subhypotéz, aniž by však byla jako taková autorem reflektována. Práce, která je svým přístupem poměrně ambiciózní, tak nakonec setrvává jen na rovině empirické analýzy bez významnějších teoretických přesahů, které by přitom s ohledem na zkoumání tématu na pomezí mezinárodní politiky a mezinárodního práva mohly být mimořádně zajímavé.

Druhá připomínka je formálního rázu, což by ale nemělo snižovat její závažnost. Navzdory bohatému spektru literatury a pramenů uvedených v závěrečném seznamu totiž autor na mnoha místech práce nerespektuje základní zásady práce se zdroji. V textu tak nalezneme řadu stran, na nichž nefiguruje jediný odkaz na použitý zdroj informací (s. 39-43, 46, 48-49, 51-53 atd.), případně se setkáme s neúplnými a příliš obecnými odkazy na použité internetové zdroje (namátkou s. 47, 54, 58-60). Na jiných místech se objevují s odkazy, které zjevně nemohou být zdrojem informací v souvisejícím textu (např. na s. 73-74 odkazuje autor na Wannerovu práci z roku 1998, ale datace událostí v textu jde až do současnosti). Často jde v těchto případech o části textu, které jsou informačně bohaté, a vzniká tak otázka, o jaké zdroje se tedy autor při jejich zpracování opíral. Nepodezírám autora z vědomého plagiátorství, ale i nezáměrný postup touto formou je závažnou chybou.

Ta navíc může autora dovést k závěrům, které se bez jasných odkazů nebo podrobného vysvětlení mohou objevit v publicistickém textu, ale ne v akademické práci. Na s. 50 autor říká: „Ropná lobby“ má v USA silnou pozici a těžařské společnosti ovlivňují pochopitelně i americkou zahraniční politiku.“ Jakkoliv ‚cítíme‘, že je tato věta pravdivá, nelze takto zásadní tvrzení uvést bez podpůrných důkazů, v praxi nejjednodušeji zajištěných právě odkazem na relevantní zdroje (v tomto případě studie, které by se věnovaly americké zahraniční politice a roli ‚ropné lobby‘ při jejím utváření). Bez nich se vědecký text velice snadno mění v názorový pamflet a odborná argumentace a v pouhé ‚vyprávění‘.

Při konečném posouzení práce jsem vzal v potaz zjevnou erudici, s níž autor ke zpracování problému přistoupil a která v souhrnu převládá nad výše popsanými pochybeními. Práci proto **doporučuji k obhajobě**. Přesto bych rád, aby se autor k uvedeným připomínkám v rámci obhajoby vyjádřil.

V Praze dne 27. 3. 2011